

ТЕРНОПІЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

індекс УДК: 336.467

МИКИТЮК ПЕТРО ПЕТРОВИЧ

**АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БУДІВЕЛЬНИХ ФІРМ В
УМОВАХ РИНКУ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ
(на матеріалах будівельно-монтажних організацій західних
областей України)**

Спеціальність 08.06.04

“Бухгалтерський облік, аналіз і аудит”

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук

Тернопіль - 1999

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Радикальні перетворення в Україні щодо стабілізації економіки та формування ринкових відносин потребують перебудови господарського механізму і управління на всіх рівнях. Ринок вимагає швидкого реагування на зміни господарської ситуації, яке пов'язане з управлінням будівельним комплексом та його структурними підрозділами. Це стосується в першу чергу таких важливих функцій управління як облік і аналіз. Важливим знаряддям мобілізації резервів для підвищення ефективності виробництва є аналіз фінансового стану підприємства. В умовах ринкових відносин, коли господарська діяльність підприємства і його розвиток здійснюється за рахунок самофінансування, а при нестачі власних фінансових ресурсів – шляхом використання позичкових і залучених коштів, досить важливе значення має аналітична характеристика фінансової незалежності від зовнішніх джерел. Достатній запас власного капіталу є основою для подальшого розвитку діяльності підприємства.

Теперішні зміни умов господарювання висувають на перший план нову для керівників і спеціалістів підприємств сферу управління – управління залученням і використанням засобів. Принципова новизна цих завдань очевидна, оскільки управління пасивами на соціалістичному державному підприємстві просто не існувало, поділ джерел засобів на власні і позичкові носив здебільшого формальний характер. Збільшення розміру пасивів проходило у відповідності із затвердженими міністерствами планами технічного переоснащення і розвитку підприємств переважно за рахунок державних централізованих капіталовкладень.

В сучасних умовах господарювання ріст залишків готової продукції і запасів товарно-матеріальних цінностей веде до зниження забезпеченості власним капіталом і змушує підприємство брати додатково кредити. В будівельних організаціях забезпеченість власним капіталом в значній мірі залежить від форми розрахунків із замовниками за будівельну продукцію.

Розширення самостійності підприємств, орієнтація їх на власні фінансові джерела виробничого і соціального розвитку передбачають зміни в організації господарської і фінансової діяльності. В зв'язку з цим актуального значення набуває організація аналізу як інструмента управління і забезпечення збалансованого фінансового розвитку на рівні будівельно-монтажної організації (фірми, об'єднання).

Комплекс завдань, які стоять перед фінансовим аналізом будівельного виробництва, передбачає необхідність вирішення проблем методологічного характеру, зокрема, розробки форми фінансового звіту, який повинен відповідати умовам ринкової самостійності будівельної організації. Водночас розвиток ринкових відносин породжує у підприємств будівельного комплексу зацікавленість в ефективному використанні вкладених у будівництво коштів, що передбачає необхідність проведення фінансового аналізу діяльності "свого" підприємства, а також замовників, постачальників і підрядчиків (субпідрядчиків).

В економічній літературі досить повно відображені питання економічного і фінансового аналізу, опубліковано ряд праць, присвячених методичним питанням аналізу господарської і фінансової діяльності підприємств. Однак теоретичні положення і практичні питання фінансової діяльності підприємств будівельного комплексу не стали предметом фінансового аналізу. Діючі методи оцінки діяльності підприємства показують, що сьогодні не вирішене питання щодо визначення загального показника оцінки фінансової діяльності підприємства, впливу специфіки галузі на його стан. З переходом до ринкових відносин зростає зацікавленість у стійкому фінансовому стані не тільки у самого господарюючого суб'єкта, але і в його партнерів: акціонерів, банків, податкових органів, потенційних інвесторів.

Фінансова стабільність, ділова активність і рентабельність будівельної організації стає питанням її виживання, оскільки їх відсутність в умовах ринку веде підприємство до банкрутства. Тому впровадження обґрунтованої методики аналізу фінансового стану дасть можливість глибше досліджувати фінансово-

господарську діяльність будівельної організації і на основі одержаної інформації приймати ефективні управлінські рішення, направлені на вдосконалення і поліпшення поточної роботи або мати стратегічний характер.

Проблема удосконалення методики аналізу фінансового стану підприємств є актуальною і малодослідженою. Її розробкою займалися такі зарубіжні вчені-економісти, як: Патон В.Е., Міллер Ф., Безруких П.С., Макаров В.Г., Нідлз Б., Андерсон Х., Колдуелл Д., Палій В.Ф., Деркач Д.І., Сайфуліна Р.С., Шеремет А.Д. та інші. Серед вітчизняних вчених аналітиків ця проблематика знайшла відображення в працях Білухи М.Т., Бутинця Ф.Ф., Голова С.Ф., Єфіменка В.І., Кузьмінського А.М., Кужельного М.В., Литвина Б.М., Фаріона І.Д., Чумаченка М.Г., Швеця В.Г., Шкарабана С.І., Шевчука В.О., та інших. Результатом цих досліджень стало певне удосконалення методики аналізу фінансового стану підприємств в період переходу до ринкових відносин.

Однак ряд питань специфіки аналізу фінансового стану будівельних організацій залишаються ще не вирішеними або ж дискусійними.

Отже об'єктивна необхідність вдосконалення діючих і розробка нового комплексу науково-методичних положень з фінансового аналізу спрямована на виявлення і мобілізацію резервів покращення фінансового стану будівельно-монтажних організацій в умовах переходу до ринкових відносин, що зумовило вибір теми дисертації, мету, структуру та головні напрями дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота пов'язана і виконувалась у межах науково-дослідної теми Тернопільської академії народного господарства “Методологія обліку, аналізу і контролю в галузях народного господарства” (номер державної реєстрації 0198V000785).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є вдосконалення методики аналізу фінансового стану і ділової активності будівельно-монтажних організацій в умовах переходу до ринкових відносин та розробка заходів щодо покращення фінансового стану підприємств будівельного

комплексу.

Виходячи з цього сформульовано наступні **завдання дослідження**:

- теоретично обґрунтувати необхідність вдосконалення методики аналізу фінансового стану в організаціях будівельного комплексу України;
- дати оцінку діючих методик аналізу фінансового стану та визначити напрями їх вдосконалення;
- обґрунтувати необхідність оцінки господарсько-фінансової діяльності підприємства на основі застосування ПЕОМ та дати конкретні рекомендації щодо використання пакету прикладних програм;
- вдосконалити методику аналізу фінансового стану будівельно-монтажних організацій в умовах переходу до ринкових відносин;
- провести аналітичне дослідження факторів, що впливають на фінансову стійкість будівельно-монтажної організації;

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

- вдосконалено методику аналізу фінансового стану будівельно-монтажних організацій в умовах переходу до ринкових відносин;
- визначено і обґрунтовано оптимальне значення окремих фінансових показників будівельних фірм;
- розроблено практичні рекомендації щодо оцінки фінансових можливостей, конкурентоспроможності, а також визначення вигідних умов укладання контрактів між учасниками інвестиційного процесу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що автором на основі діючих методик, узагальнення практичного досвіду удосконалена методика аналізу фінансового стану будівельних фірм. Теоретичні висновки і науково-теоретичні рекомендації впроваджуються в практику роботи підприємств будівельного комплексу України, а також використовуються при розробці нормативних матеріалів з обліку, аналізу і аудиту.

Особистий внесок здобувача полягає у тому, що ним:

- опрацьовано вітчизняну і зарубіжну літературу стосовно аналізу

фінансового стану будівельних фірм;

- вивчено діючу систему аналізу будівельних фірм;
- вдосконалено систему показників, які характеризують фінансовий стан та результати роботи будівельно-монтажних організацій;
- дано пропозиції щодо вдосконалення діючої методики аналізу фінансового стану в будівництві;
- запропоновано пакет прикладних програм (табличний процесор) для визначення стратегії управління фінансовим станом будівельно-монтажної організації.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційного дослідження знайшли своє відображення в семи публікаціях. Про основні результати дисертаційної роботи автор доповідав на міжнародній науково-практичній конференції “Банківська система України: проблеми становлення та перспективи розвитку” (м. Тернопіль, 1998 р.) та науково-практичній конференції Тернопільської академії народного господарства “Формування ринкових відносин в системі будівельного комплексу України” (м. Тернопіль 1998 р.) .

Публікації За підсумками виконаного дослідження опубліковано сім наукових робіт обсягом 2,8 друкованого аркуша.

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст викладено на 129 сторінках основного тексту, поміщено 12 рисунків, 17 таблиць, 5 додатків. Список використаних літературних джерел складається із 94 найменувань на 8 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У вступі обґрунтовано актуальність вибраної теми, визначена мета та основні завдання, об'єкти дослідження, наукова новизна і практичне значення розроблених рекомендацій.

У першому розділі “Економічний зміст оцінки діяльності будівельних фірм в умовах ринку” розкривається зміст ринкової переорієнтації господарювання, організаційно-економічних перетворень діяльності будівельних підприємств,

пропонуються якісно нові підходи аналізу фінансового стану в будівельному комплексі.

Автор вважає, що не дивлячись на появу нових економічних структур у будівельному комплексі мова не повинна йти тільки про розукрупнення цілісних будівельних трестів (фірм). Досвід підтверджує, що дрібні суб'єкти інфраструктури в нас не можуть володіти достатніми власними оборотними коштами, які дозволили б здійснювати необхідні нагромадження ресурсів, забезпечувати одержання кредитів, лізингу, беручи на себе всю повноту економічної відповідальності.

У перехідний період, для становлення дійсно ринкових відносин у галузі, необхідно зберегти і підтримати основну госпрозрахункову ланку будівництва - будівельно-монтажні управління.

В дисертації показано, що на приватизаційні процеси значний вплив можуть мати і реалії економічного розвитку України: низький загальний рівень розвитку продуктивних сил, відсутність традицій і необхідних інститутів ринкового господарювання, і у сфері відносин специфічного інвестиційного ринку. Сьогодні стає реальною необхідністю створення матеріально-технічної бази ринкової економіки, ефективних виробничих структур.

Зростання інфляції завжди ототожнюється із сировинною, енергетичною та економічною кризою. У зв'язку з цим, дисертантом розроблені науково-обгрунтовані заходи щодо створення елементів ринкової інфраструктури (структурний, територіальний і факторний аспекти).

В умовах ринкових відносин, лібералізації і повного відпуску цін зростає потреба в ціновій експертизі у самих виробників і органів господарського управління. Все частіше виникає необхідність провести детальну експертизу цін, на продукцію споживання. На нашу думку, крім визначення загальних напрямів ринкових відносин, необхідна розробка ряду важливих принципів, які б стали інструментом в конкретній виробничо - фінансовій ситуації. Тут єдиним процесом, що прогнозується і керується, є якраз формування ринкової інфраструктури.

Автором показано взаємозв'язок виробничої діяльності з фінансовою, їх вплив на загальний фінансовий результат господарюючого суб'єкта. Висока прибутковість виробничої діяльності підвищує платоспроможність і фінансову стійкість будівельно-монтажної організації, робить її більш привабливою для інвесторів. В дисертації розглянуто існуючі методики аналізу господарської та фінансової діяльності, визначено напрями її вдосконалення.

Для оцінки фінансового стану будівельно-монтажних організацій в роботі запропонована більш вдосконалена система показників, яка враховує результати діяльності в умовах переходу до ринкових відносин (табл. 1).

Таблиця 1.

Показники, що характеризують фінансовий стан

	Показники	Розділи балансу
1	Наявність власних оборотних коштів	III-IA
2	Коефіцієнт маневреності власних коштів	(III-IA)/III
3	Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	(III+IIIП)/III
4	Коефіцієнт фінансової незалежності	III/(III+IIIП)
5	Коефіцієнт покриття інвестицій	(III+IIIП)/II
6	Коефіцієнт поточної ліквідності	(IIA+IIIA)/II
7	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Гр.к./(III+IIIП)
8	Коефіцієнт платіжної здатності	(IIA+IIIA)/(III+IIIП)

Проведені автором дослідження показують, що аналіз економічного і фінансового стану будівельно-монтажних організацій в умовах формування ринкових відносин повинен враховувати два аспекти. По-перше, містити еталонну модель оцінки, яка відображає нормальні ринкові умови і особливості функціонування будівельно-монтажної організації. По-друге, розроблений алгоритм оцінки повинен давати вичерпну інформацію про реальну ринкову ситуацію, яка склалась в даний час на ринку підрядних робіт на рівні окремої

будівельної організації.

У другому розділі “Методика аналізу фінансового стану будівельної фірми” обґрунтовуються напрями вдосконалення методики аналізу фінансового стану будівельних фірм.

Розроблена автором схема аналізу фінансового стану будівельно-монтажної організації представлена на рис.1.

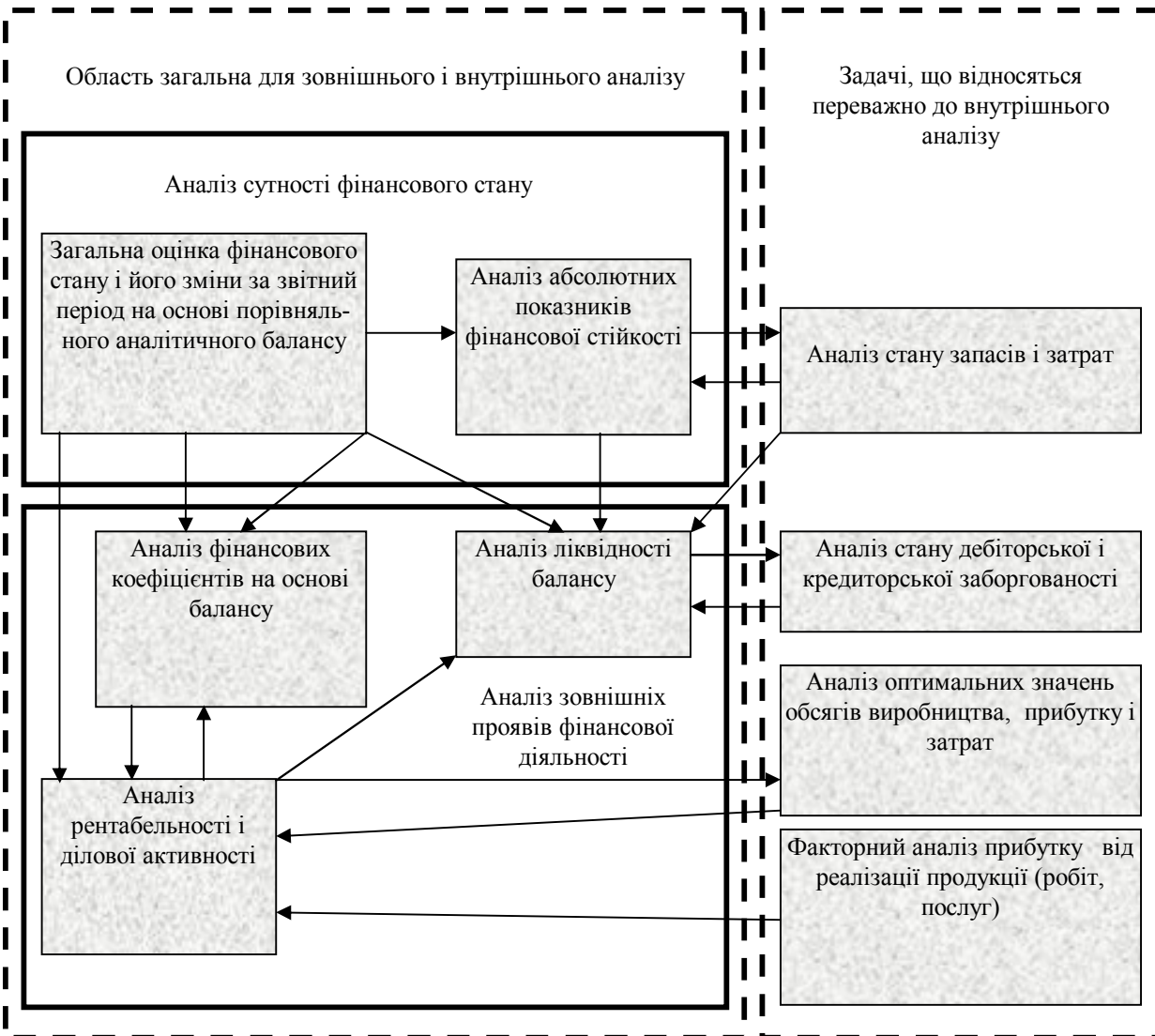

Рис. 1 . Схема аналізу фінансового стану будівельно-монтажної організації

В основу методики, яку пропонується застосувати на практиці, покладений порівняльний аналітичний баланс (табл.2.), що дає можливість визначити рівень фінансового стану будівельної фірми, її конкурентоспроможність.

Порівняльний аналітичний баланс вигідний тим, що він зводить в одне ціле і систематизує ті розрахунки, які в основному здійснює кожний аналітик при так званому “читанні балансу”, тобто при початковому ознайомленні з балансом. Схемою аналітичного балансу охоплено багато важливих показників, які характеризують статистику і динаміку фінансового стану.

Таблиця 2.

Порівняльний аналітичний баланс

Розділи і статті балансу	Абсолютні величини		Питома вага		Зміни					
	На початок періоду	На кінець періоду	На початок періоду	На кінець періоду	в абсолютних величинах	в питомих вагах	в % до статей на початок періоду	в % до статей на кінець періоду	в % до валюти на початок періоду	в % до валюти на кінець періоду
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Актив:										
a1										
.										
.										
ai										
.										
.										
an										
$B = \sum a_i$			100	100		0		100		100
Пасив:										
p1										
.										
Pj										
.										
Pm										
$B = \sum p_i$	100	100				0		100		

Автор вважає, що методичні підходи до оцінки фінансового стану характеризуються чотирма типами фінансових ситуацій:

а) ситуація, при якій тільки власні засоби авансуються в оборотні фонди підприємства, тобто має місце абсолютна стійкість фінансового стану;

б) для нормальної стійкості фінансового стану характерно покриття основних і матеріальних оборотних засобів не тільки власними оборотними

засобами, але й довготерміновими позиченими коштами;

в) величина основних і матеріальних оборотних засобів покривається власними засобами, а також короткостроковими позичковими коштами, підприємство має нестійкий фінансовий стан;

г) при нестачі джерел фінансування власних коштів і матеріальних оборотних засобів та виникненні при цьому кредиторської заборгованості створюється кризовий фінансовий стан.

В залежності від того, які засоби (власні чи позичені) авансуються у виробничий процес, визначається фінансова стійкість підприємства, економічний зміст якої відображено на рис.2.

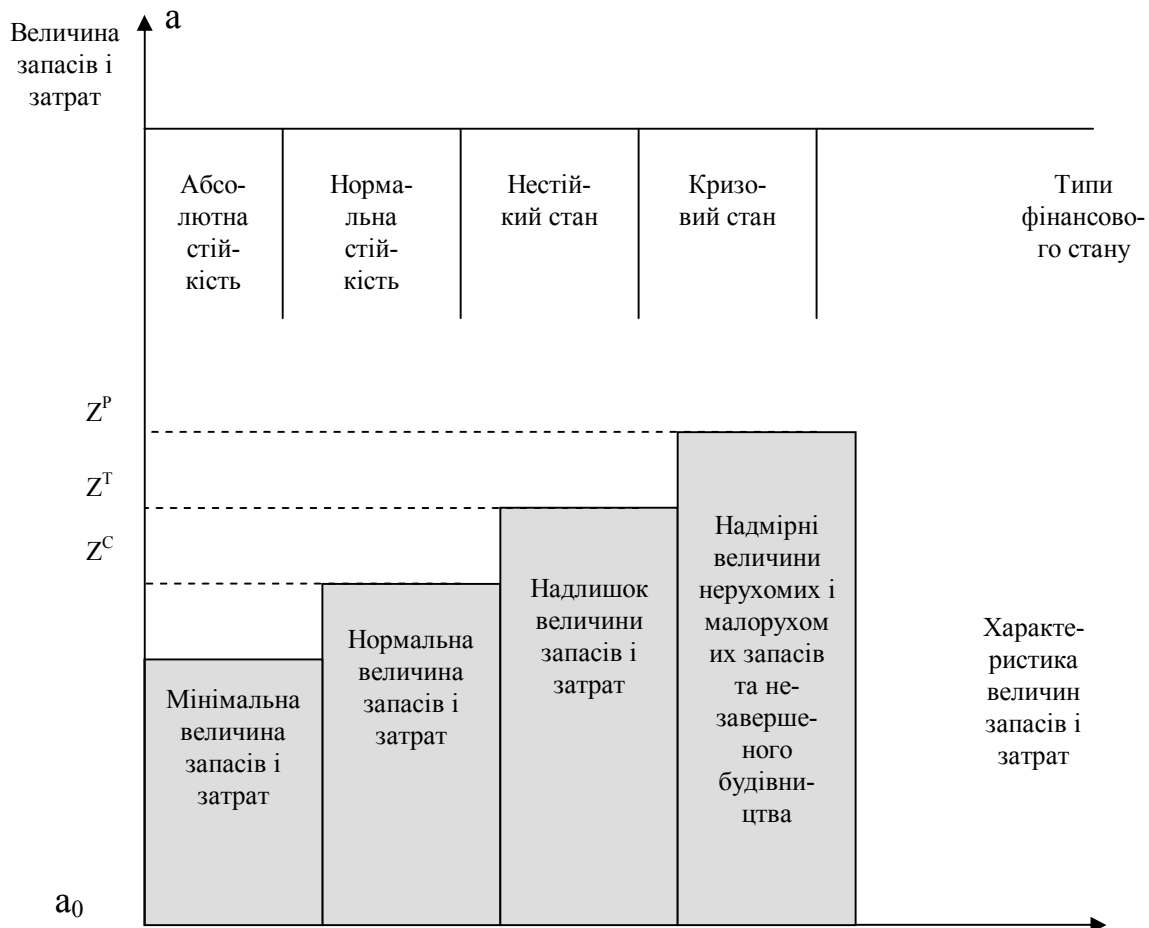

Рис.2. Класифікація фінансових ситуацій по степені стійкості фінансового стану

Запропонований автором методичний підхід дозволяє провести дослідження фінансового стану будівельної фірми як в умовах нестабільності

економіки і невизначеності в організації окремих елементів ринкової системи господарства (ціноутворення, податкової системи кредитно-фінансової політики), так і в нормальних умовах функціонування ринку підрядних робіт.

Джерелами власних засобів будівельної організації сьогодні є в основному статутний фонд, чистий прибуток або прибуток, що залишився в розпорядженні організації і цільові надходження. Із всіх названих джерел при оцінці діяльності будівельної фірми, на думку автора, потрібно надавати особливу увагу формуванню і розподілу прибутку, який залишився після сплати обов'язкових податків і платежів. Оскільки прибуток є фінансовим результатом усієї діяльності підприємства, то на основі цього узагальнюючого показника пропонується проводити аналіз часткових економічних показників.

Розглядаючи рівень забезпеченості власним капіталом, як комплексний оціночний показник економічного і фінансового стану будівельної організації, необхідно мати на увазі, що в умовах переходу до ринкових відносин інформація про фінансовий стан підприємства необхідна для різних категорій користувачів. Найважливішим з них є менеджери підприємств і фірм, акціонери, кредитори, потенційні інвестори, постачальники. При цьому кожна з цих категорій користувачів переслідує свою мету і має свої критерії оцінки фінансового стану конкретного підприємства.

Власників і акціонерів в першу чергу цікавить прибутковість вкладених ними капіталів і рівень ризику їх можливої втрати. В той же час для кредиторів найважливішим є оцінка перспективи повернення інвестиційних коштів, а для постачальників - можливості будівельної організації своєчасно провести розрахунки за продукцію і послуги. Водночас різні вимоги до оцінки фінансового стану проявляються лише у концентрації мети, що досліджується, оскільки кінцеві результати підприємництва є наслідком взаємодії різноманітних факторів. Вони мають прямі або опосередковані взаємозв'язки, а відповідно, впливають на кінцеві фінансові результати. У зв'язку з цим для аналізу фінансового стану будівельно-монтажної організації в умовах переходу до

ринкових відносин пропонується застосовувати систему абсолютних і відносних показників, фінансових коефіцієнтів, які відображають зацікавленість і мету різних категорій користувачів.

При дослідженні динаміки забезпеченості власним капіталом підприємства, можна послідовно виявляти вплив конкретних факторів на зміну величини коефіцієнта забезпеченості власним капіталом.

Запропонована методика аналізу наявності, розміщення і використання капіталу підприємства, дає змогу проаналізувати фінансову стійкість підприємства по одному узагальнюючому показнику – коефіцієнту забезпеченості власним капіталом і виявити резерви нормалізації фінансового стану підприємства. На основі запропонованої методики факторного аналізу визначено ступінь впливу на фінансову стійкість таких показників, як рентабельність, оборотність, величина оборотних засобів і т.д.

Запропонована в дисертації методика аналізу фінансового стану може бути використана в практичній роботі організацій (підприємств) будівельного комплексу України.

У третьому розділі *“Резерви покращення фінансового стану будівельних фірм”* на основі бухгалтерської та статистичної звітності будівельних організацій західних областей України досліджується їх фінансовий стан, визначаються шляхи його покращення.

Запропонована в дисертації методика аналізу фінансового стану підприємств була апробована в будівельних організаціях західних областей України. Вона використовувалась з метою попереднього відбору будівельних організацій для укладання договорів на будівництво об'єктів житлового і соціально-культурного призначення.

Сформувавши "портфель замовлень" перед замовниками постає питання, якій саме будівельно-монтажній організації передати замовлення на будівництво того чи іншого об'єкту. При цьому проводяться тендерні торги, на яких вибирають підрядні організації виходячи з їх фінансового стану та

конкурентоспроможності. В кінцевому результаті визначаються умови контракту, можливі вигоди від співробітництва з тією чи іншою будівельною організацією.

Розрахунок комплексного показника оцінки фінансового стану у відповідності до розробленої автором методики дозволив виявити серед досліджуваних будівельних організацій потенційних банкрутів, з одного боку, і встановити найбільш стійкі у фінансовому відношенні будівельні організації, з іншого боку.

Вирішення практичних завдань щодо інтенсифікації виробництва і підвищення його ефективності автор тісно пов'язує з питанням застосування ПЕОМ в аналізі фінансового стану будівельної організації (фірми, об'єднання).

В дисертації запропонована нова форма організації автоматизованої обробки економічної інформації, розкривається організаційні аспекти розробки та створення автоматизованих робочих місць (АРМ) спеціалістів.

Результати робіт по створенню АРМ - бухгалтера і інших спеціалістів свідчать про те, що застосування ПЕОМ дозволяє підвищити продуктивність праці за рахунок децентралізації обробки економічної інформації, формалізації професійних знань, при яких останні об'єднуються з перевагами електронної обробки інформації безпосередньо на робочому місці.

Найбільш зручним інструментальним програмним засобом для розробки функціонального програмного забезпечення аналізу фінансового стану на АРМ (автоматизовані робочі місця) є табличні процесори. В практиці найбільш розповсюджений табличний процесор Microsoft EXCEL. Дана електронна таблиця була використана автором в процесі аналізу фінансового стану діяльності фірми "Тернопільбуд ЛТД". Ці специфічні пакети прикладних програм дозволяють працювати у таблиці, створеній в оперативній пам'яті ПЕОМ. Табличний процесор дозволяє складати форму будь-якої аналітичної таблиці, проводити розрахунки за рекомендованими формулами, записувати таблиці на диск і виводити їх на друкуючий пристрій.

За допомогою електронної таблиці за короткий проміжок часу можуть бути

проведені багатоваріантні розрахунки на основі різних фактичних і планових даних. З цією метою автором розроблено блок-схему проведення аналізу фінансово-господарської діяльності з використанням ПЕОМ (рис.3).

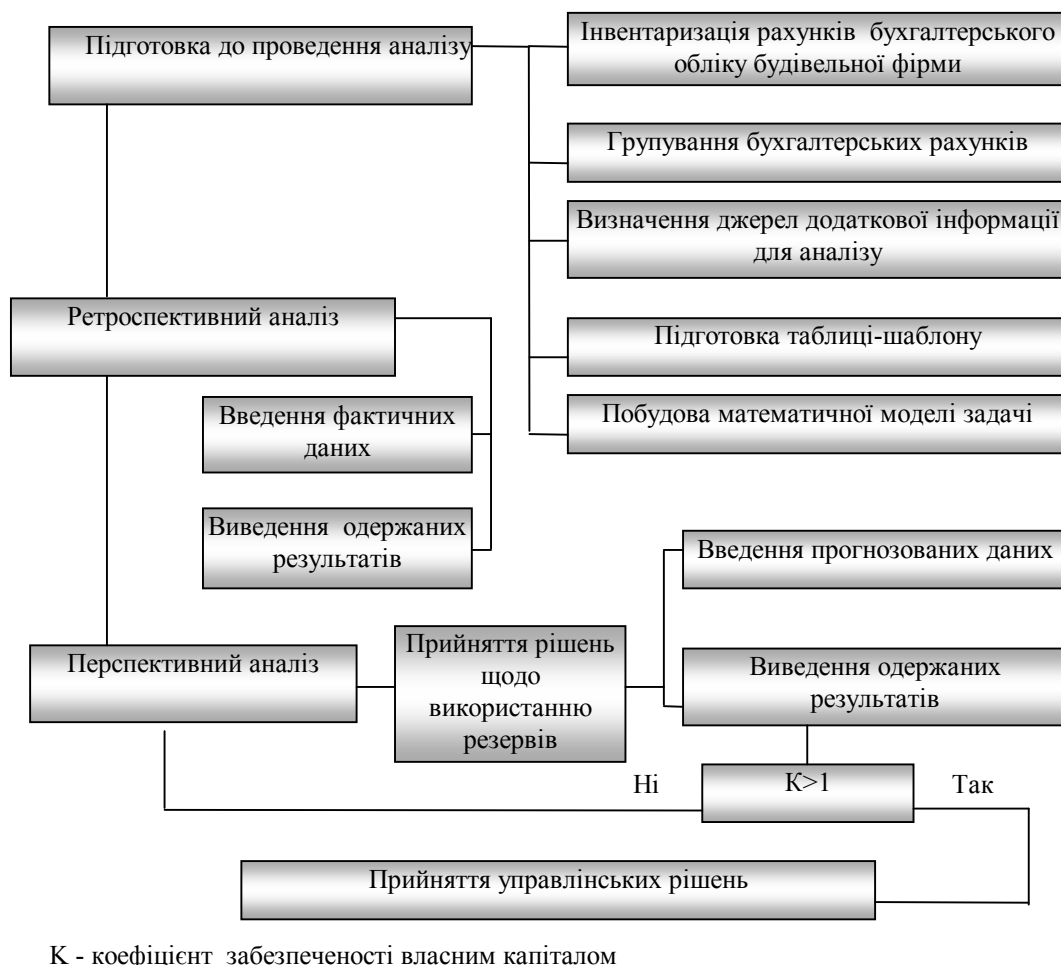

Рис.3. Блок-схема проведення аналізу фінансової діяльності з використанням ПЕОМ

Отримані дані про ступінь впливу того чи іншого показника на фінансовий стан дозволяє керівництву будівельно-монтажної організації приймати відповідні рішення щодо можливого використання резервів.

Отже, нові підходи до аналізу результатів фінансово-господарської діяльності підприємства з використанням пакету прикладних програм дозволяють виявляти резерви нормалізації економічного і фінансового стану підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведенні в дисертації дослідження спрямовані на вдосконалення

методики аналізу фінансового стану будівельно-монтажної організації і дозволили нам зробити такі висновки:

1. При аналізі фінансового стану будівельно-монтажної доцільно використовувати системи показників в залежності від завдання і мети цього аналізу. Комплексний аналіз фінансового стану повинен здійснюватися за системою взаємопов'язаних показників.

2. Розробка методики аналізу фінансового стану будівельної фірми в умовах формування ринку підрядних робіт повинна враховувати два аспекти. По-перше, містити еталонну модель оцінки, яка відображає нормальні ринкові умови і особливості функціонування будівельної фірми. По-друге, розроблений алгоритм оцінки повинен давати повну інформацію про реальну ринкову ситуацію, яка склалась в даний час на ринку підрядних робіт на рівні будівельної фірми.

3. Збільшення періодичності проведення аналізу капіталу будівельної фірми і виділення резервів нормалізації забезпеченості власним капіталом на основі групування рахунків бухгалтерського обліку і використання даних Головної книги дає необхідну інформацію для прийняття мір по покращенню фінансового стану будівельних фірм.

4. Запропонована методика аналізу наявності, розміщення і використання капіталу підприємства дає змогу оцінити фінансову стійкість підприємства по узагальнюючому показнику – коефіцієнту забезпеченості власним капіталом і виявити резерви нормалізації фінансового стану підприємства.

5. Розроблена схема взаємодії окремих економічних явищ (показників) з фінансовим станом підприємства. Застосування принципу подовження розрахункової формули дає можливість визначити степінь впливу на забезпеченість власним капіталом таких показників як рентабельність, оборотність, величина матеріальних оборотних засобів і т.д.

6. Проведена апробація вдосконаленої автором методики аналізу фінансового стану підприємств будівельного комплексу підтвердила його

дієздатність і доцільність використання при формуванні інвестором "портфелю замовлень" і обґрунтуванні вибору будівельної фірми для передачі їй замовлення на будівництво того чи іншого об'єкту.

7. Розрахунок кількісного показника оцінки фінансового стану у відповідності до запропонованої методики дозволив виявити серед досліджуваних будівельних фірм потенційних банкрутів, з одного боку, і встановити найбільш стійкі у фінансовому відношенні будівельні організації, з іншого боку.

8. Порівняльний аналіз розрахунків за системою фінансових коефіцієнтів, що отримали найбільше визнання в практиці господарювання стосовно до досліджуваних будівельних фірм, підтверджує раніше отримані результати з аналізу фінансового стану на основі коефіцієнтів: забезпеченості власним капіталом, платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості.

9. Запропонований пакет прикладних програм (табличний процесор) дозволяє проводити багатоваріантні розрахунки і визначати стратегію управління фінансовим станом будівельної фірми.

Основні положення дисертації відображені в таких публікаціях:

1. Розвиток інвестиційного процесу в системі будівельного комплексу України // Придніпровський науковий вісник. - 1998 № 58 (125). - с.32-36 (0,2 друк. арк.).

2. Вдосконалення методики оцінки власного капіталу будівельної фірми// Придніпровський науковий вісник. - 1998 № 58 (125). - с.15-20 (0,3 друк. арк.).

3. Застосування ПЕОМ в аналізі фінансового стану будівельної фірми// Придніпровський науковий вісник. - 1998 № 58 (125). - с.65-69 (0,3 друк. арк.).

4. Оцінка діяльності будівельних фірм в умовах ринку. Брошура..- Економічна думка.-Тернопіль 1998 р.- 35с. (1,4 друк. арк.).

5. Функціонально-вартісний аналіз в системі будівельного комплексу // Проблеми економіки України. Збірник наукових праць. Вип.1. – ПМП АФ “Меркурій”, - Тернопіль. - 1992. С.71-72. (У співавторстві - Литвин Б.М.) (0,1

друк. арк.).

6. Ринкова переорієнтація в системі будівельного комплексу. Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції “Банківська система України: проблеми становлення та перспективи розвитку”. - Тернопіль. - 1998. с.61-63 (0,3 друк.арк.).

7. Проблемні аспекти аналізу фінансового стану будівельних фірм та шляхи його покращення. Збірник тез науково-практичної конференції “Формування ринкових відносин в системі будівельного комплексу України” –Тернопіль: Економічна думка,-1998 , с.185-186 (0,1друк.арк.).

8. До питання аналізу забезпеченості власним капіталом будівельних фірм // Вісник ТАНГ, м. Тернопіль, - 1998, №4, ст.91-94 (0,2друк.арк.).

Анотації

Микитюк П.П. Аналіз фінансового стану будівельних фірм в умовах ринку та шляхи його покращення (на матеріалах будівельних організацій західних областей України). - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.04 Бухгалтерський облік, аналіз і аудит.- Тернопільська академія народного господарства. - Тернопіль. 1999 р.

У дисертації в результаті дослідження на теоретичному та методичному рівнях вироблено рекомендації, що дають можливість проводити більш точну оцінку фінансово-господарської діяльності будівельних фірм, внесені окремі рекомендації та пропозиції стосовно вдосконалення методики аналізу фінансового стану підрядних організацій будівельного комплексу України.

Ключові слова: *фінансово-господарська діяльність, аналіз фінансового стану, бухгалтерська та фінансова звітність.*

Микитюк П.П. Анализ финансового состояния строительных фирм в условиях рынка и пути его улучшения (по материалам строительных фирм

западных областей Украины). - Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.04 Бухгалтерский учет, анализ и аудит. Тернопольская академия народного хозяйства. - Тернополь, 1999 г.

В диссертации по результатам исследования на теоретическом и методическом уровнях выработано рекомендации, которые дают возможность проводить более точную оценку финансово-хозяйственной деятельности строительных фирм, внесены отдельные рекомендации по усовершенствованию методики анализа финансового состояния подрядных организаций строительного комплекса Украины.

Ключевые слова: *финансово-хозяйственная деятельность, анализ финансового состояния, бухгалтерская финансовая отчетность.*

Mikituk P.P. The analysis of a financial condition of civil-engineering firms in conditions of the market and way of its (his) improvement. - Manuscript.

Dissertation on a scientific degree of the candidate of economic sciences on a speciality 08.06.04 Book keepings, analysis and audit.

Ternopil academy of a national economy. - Ternopil, 1999 In the dissertation as a result of research on theoretical and methodical levels is produced recommendations, are produced which allow introductions of a technique of valuation of finance-economic activity of civil-engineering firms, separate recommendations for a technique of the analysis of a financial condition of firms of a building complex Ukraine are introduced.

Key words: *finance-economic activity, analysis of a financial condition, book-keeping and financial account.*